Az Odesszai Állami Egyetem rektora Szegeden

A. I. *Jurzsenko*, az Odesszai Állami Egyetem rektora pénteken — egyhetes látogatásra — Szegedre érkezett. A József Attila Tudományegyetem vendégeként itt tartózkodó rektor a két egyetem között kötendő együttműködési munkaterv ünnepélyes aláírására jött hazánkba.

A. I. Jurzsenko rektort pénteken délben fogadta hivatalában *dr. Szabó* Zoltán Kossuth-díjas egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem rektora, *dr. Wittman* Tibor és *dr. Fodor* Géza rektorhelyettesek, valamint *dr. Márta* Ferenc, az MSZMP tudományegyetemi pártbizottságának titkára társaságában. A szovjet professzor az elkövetkező napokban mindhárom tudományegyetemi kar több intézményében tesz látogatást, november 23-án, kedden délután 5 órakor pedig előadást tart kutatómunkájáról.

Az együttműködési munkaterv a már korábban kialakult baráti és tudományos kapcsolatokat hivatott szorosabbá és szervezettebbé tenni.

Új élet, új szükséglet, új szenvedély

Ma is bánja, hogy 1954-ben nem lépett be a röszkei tsz-be. Szülei és apósa annyira ellenezték, hogy visszakozott. Így csupán 1960-tól szövetkezeti gazda.

— Ha nem hallgatok az öregekre, ma autóm volna. Most már nem veszek, nem vagyok elég fiatal ahhoz, hogy sofőr vizsgára adjam a fejem — nem búslakodik emiatt Szalma Vince, csak megemlítette. Hazafelé sétáltunk a fagyos-olvadásos úton s éppen arról beszélgettünk: hogyan rendezte be életét, amióta szövetkezeti gazda? Így esett szó a „kései" belépésről a közösbe.

Persze a tsz-ben sem könnyű az élet, ma is dolgos minden napjuk. Csakhogy más az eredménye. Míg a maga gazdája volt, a földet hajszolta; amióta szövetkezeti gazda, emberibb a sorsa. Kulturáltabb. Éppen azért tartottunk lakása felé, hogy mindezt bemutassa.

— Ez a kőház az enyém — mutatja takaros portáját. Az Alföld „kövéből", téglából épült a fal külső sora. Előbbi háza, mely ugyancsak fiatal volt (1949-ben épült), vályogból készült. A röszkei divat azonban megkívánja az újjáépítést. Négy évvel ezelőtt „fordította" meg 50 ezer forint költséggel. Régen a föld, ma a ház adja meg a paraszti rangot.

Az udarvon a zöld nyár nyomai, elsárgult szőlőlugas, megkopaszodott fák. A lakás összkomfortos: három szoba, konyha, fürdőszoba, kamra, előszoba. Kárpitozott székek, rekamié és fotelek a parasztházban. Vízvezetékcsap a konyhában. Állandó hidegmeleg víz a fürdőszobában. (Igaz, még csak a kagylót szerelték be.) Villanyboyler melegíti a vizet. A gazdaszszony villanytűzhelyen főz.

Mindezt a közösben szerzett jövedelemből vásárolták. Nincs háztáji gyümölcsösük, vagy szőlőjük! Szalma Vince és felesége — erőteljes, egészséges, munkabíró emberek — öt év állatgondozók a röszkei Kossuth Tsz-ben. Hárman 23 tehenet etetnek, fejnek. A jó gondozást bizonyítja a tejhozam: éves tervük 56 ezer liter. S október végén már 71 ezer liternél tartottak. A teljesítményhez igazodik a kereset is. A Szalma-házaspár idén 1250 munkaegységet dolgozott október végéig. Ez bizony a tervezett pénzértékkel beszorozva 53 350 forint évi keresetet jelent. Ehhez jön a háztáji, plusz a terménjuttatás hivatalos és tényleges értéke közti különbség. Tavaly szintén 50 ezer forinton felül kerestek. Nos, ezért mondta Szalma Vince: „Sajnálom, hogy 1954-ben visszaléptem".

Az előszobában sok a cserépvirág. Az asszony szeret velük bíbelődni — jegyzi meg a gazda. De a férjuramnak is van egy régi szenvedélye. A zene. A lemezjátszós nagyrádió árulkodik is, hogy itt különös becsülete van a muzsikának. A házigazda hegedűs és mélyszárnykürtös. Lakodalmakban az ő bandája csalja elő a jókedvet és fiatalságot öregekből, ifjakból egyaránt.

Mondogatja az asszony: hagyja már abba, hisz nincsenek rászorulva... De Szalma Vince számára nem annyira a pénznek, inkább a muzsikának van ördöge. Az lopta be magát a szívébe.

— Gyermekkoromban a faluban tanultam hegedülni. Városi zeneiskolába szerettem volna beiratkozni, de apámnak hét gyermeke volt, nem pazarolhatott havonta három pengőt ilyen haszontalanságokra — emlékezik vissza. Ez a derűs, jóbeszédű ember felnőtt fejjel vizsgázott le a szíve szerinti „szakmából".

Otthonában már aligha lehet megbizonyosodni: falu, vagy város?... Csupán foglalkozásuk maradt paraszti. De már a szövetkezeti gazda életszemléletével rendezik be mindennapi életüket. A család arra költi pénzét, ami széppé, kényelmessé, egyszóval emberivé teszi életét.

Balogh Ödön

AMÍG AZ EKE KI NEM FAGY

November első hetének végén az országosan tervezett mélyszántásnak mindössze 44 százalékát végezték el, s bár azóta nőtt a felszántott terület, még mindig körülbelül másfél millió hold vár ekére a fagy beálltáig.

Az adatok arra figyelmeztetnek; az eddiginél nagyobb figyelmet, több erőt és időt kell fordítani erre a nagyon fontos őszi munkára. A mélyszántás meggyorsítása elsősorban attól függ, növelik-e a szántógépek számát és hogyan használják ki ezek kapacitását. Ennek egyik leghatásosabb és legismertebb módja a kettős műszak, amiről — sajnos — nem mondhatjuk azt, hogy a legelterjedtebb is.

Különösen a termelőszövetkezetekben van még lehetőség a kettős műszakban dolgozó gépek számának növelésére — főképp a nehéz, lánctalpas traktoroknál —, s ott van rá a legnagyobb szükség is, hiszen az őszi mélyszántási terv teljesítésében a tsz-ek több mint 15 százalékkal elmaradtak az állami gazdaságokhoz mérten.

Az őszi mélyszántás szakmai, agrotechnikai előnyei közismertek. Az ősszel mélyen szántott föld több nedvességet raktároz el, mint a szántatlan. A fagyhatás következtében tavasszal könnyebb az őszi mélyszántású tábla előkészítése vetéshez, tehát itt hamarabb vethetünk. Az előző vetemény gyökérmaradványai is kedvezőbb körülmények között bomlanak szét az ősszel szántott földben, s a mélyszántás elősegíti az évelő gyomnövények, egyes kártevők irtását.

Az őszi mélyszántás tehát fontos, egyre nélkülözhetetlenebb alapja a tavaszi vetésű növények sikeres termesztésének. Szakemberek tapasztalatai, megfigyelései szerint a tavasziak zöme nagyon meghálálja a mélyszántást.

A kukorica például 2—4 mázsával nagyobb termést ad — májusi morzsoltban számítva —, ha őszi szántásba vetik. Ez más szóval azt jelenti, hogy egy olyan gazdaságban, ahol 1000 kh kukoricát termelnek — mélyszántás híján — 2000—4000 mázsa szemes kukorica értékét veszíthetik el!

A cukorrépa talán még a kukoricánál is igényesebb a talaj iránt. Tapasztalati becslések szerint 30—40 mázsával többet ad holdanként, ha tavaszi szántás helyett őszi mélyszántásra alapozzák a talajelőkészítést.

Nem új dolog, nem friss megállapítások ezek. Éppen ezért elgondolkoztató, hogy miért kerül mégis évről évre tavaszi szántásba az ország kukorica vetésének 30—40 százaléka? Ha csupán kétmillió holdra tesszük az összes kukorica vetésterületet, akkor is 600—800 ezer hold fizet gyengébb teméssel az országban. Vagyis: egyedül a kukoricánál 150—200 millió forint veszteség éri a népgazdaságot, s benne a mezőgazdasági üzemeket is az őszi mélyszántás elmaradása miatt. Ez magában is tekintélyes összeg a többszörösére növekszik, ha figyelembe vesszük a többi tavaszi vetésű növénynél is a mélyszántás hatását, illetve annak hiányát.

Abban a mezőgazdasági üzemben, ahol sok felszántatlan föld marad tavaszra, idegeskedés, kapkodás, szakszerűtlen rögtönzés jellemzi a talajelőkészítés, vetés idején a munkát. A szántás szinte teljesen leköti a rendelkezésre álló gépek kapacitását, viszonylag rövid idő jut a talajelőkészítésre s a legkisebb késés is nagy munkatorlódást okozhat. Az esetleges kései vetéssel tovább csökkenthetik az amúgy is megcsappant terméskilátásokat.

Az elmondottak főleg a várható veszteségekről szóltak. Szerencsére azonban — a veszteség helyett — ugyanannyi lehet a hasznunk, az előnyünk is akkor, ha teljesítjük az őszi mélyszántási tervet. Bizonyos, hogy minden gazdaságban az utóbbi elérésére, tehát az előnyök megszerzésére törekednek teljes erővel mindaddig, amíg az eke ki nem fagy.

K. M.

Magyar kiállítás Kubában

November 26 és december 6 között önálló magyar ipari kiállításra kerül sor Havannában. Húsz külkereskedelmi vállalatunk árukínálata képviseli a magyar ipart. Az árucsoportok felölelik a gépipar, a híradástechnika, a műszeripar és a fogyasztási cikkeket előállító iparágak számos újdonságát, ezenkívül szemléltetik az egészségügy és a közlekedés fejlődését. A havannai magyar kiállítás megnyitásán magyar kormányküldöttség vesz majd részt, és a küldöttség vezetője adja majd át a kubai egészségügyi szerveknek azt a Medicor gyártmányú autóbuszra szerelt mozgó fogászati rendelőt, a magyar kormány ajándékát, amelyet egyébként a kiállításon is bemutatnak.

Orvosok és betegek

Az orvosetikai bizottság munkájáról

Hasznosan munkálkodik a Csongrád megyei orvosetikai bizottság. A társadalmi testület működése — a klinikák kivételével — átfogja az egész megyének és székhelyének, Szegednek orvosetikai kérdéseit. A bizottság elnöke dr. Komáromi István, a Szegedi Rendelőintézet sebész főorvosa, titkára dr. Kovács Béla, a Szegedi Rendelőintézet ellenőrző főorvosa. Tagjai: dr. Jász Tivadar, a Szegedi Sportorvosi Intézet vezetője, dr. Mezei József hódmezővásárhelyi sebész főorvos, dr. Rózsa József, a mórahalmi tüdőgondozó vezetője, dr. Sándor Zsigmond makói tüdőgyógyász főorvos, dr. Sőregi Imre szentesi fogász főorvos, dr. Szabó Dénes, a szegedi I-es kórház sebész főorvosa és dr. Szabó Klára szegedi körzeti orvos.

A társadalmi testület tevékenységéről beszélgetett munkatársunk dr. Komáromi Istvánnal.

● Miből indul ki munkájában az orvosetikai bizottság?

— A kiindulás a szocialista morál, amelyből az orvosetika is következik. Ezzel együtt az orvosi rendtartás, amely szinte tételesen rögzíti az orvosi hivatással járó kötelességeket, magatartást, az orvos és a beteg kapcsolatát stb. A bizottság szükség esetén foglalkozik orvosvédelemmel, például, ha rágalmazzák. A társadalmi testület természetesen nem végez ügyészi, bírói feladatokat, de a vizsgálódási tényei alapján dönt, s tesz javaslatot egy-egy konkrét ügyben. Az esetektől függően javasolja a fegyelmi vagy a bírósági eljárást; vagy éppen megvédi az orvost, mert az ellene emelt kifogások alaptalannak bizonyultak.

— Hazánkban szinte mindenki biztosított, jogosult az ingyenes orvosi kezelésre, gyógyszerre. Ez új motívum az orvos és a beteg viszonyában. Megállapítható, hogy az orvosok Csongrád megyében és székhelyén, Szegeden is lelkiismeretesen, odaadóan, hivatásuknak eleget téve végzik a gyógyító munkát. A lehető legjobb kezelést és gyógyszert adják a betegeknek, s e feltételek bővítésére nagy gondot fordít szocialista államunk.

● Az orvosokra jellemző, hogy hivatásukat szívvel-lélekkel teljesítik. Akad azonban még orvos, aki „elvárja" a külön anyagi honorálást.

— Fehér hollóként ugyan, de vannak még orvosok, akik indirekt módon „elvárják" a betegtől a külön anyagi dotációt. Ezeket az orvostársadalom elítéli. Az etikai bizottság — ha ilyen eset tudomására jut — szigorúan eljár és fegyelmi megindítását kéri az állami vezetéstől. Az etikai bizottság működése során több ilyen ügyet tárgyalt. A külön anyagi dotációt igénylő orvost szigorúan megbüntették.

— Itt kell elmondani, hogy a gyógyult emberek — bár az orvos ezt egyáltalán nem kéri, célzást sem tesz rá — ajándékot, vagy borítékban pénzt adnak, hálájukat így akarván kifejezni. Ez kétségtelenül „divatba jött", és a betegeken múlik, magánügyük.

● Milyen ügyekben járt el a társadalmi testület?

— Először annyit, hogy a társadalmi bizottság minden ügyben körültekintő vizsgálatot tart, ami az egészségügyi intézményektől, a betegektől, vagy a sajtó útján stb. tudomására jut. A bizottság vizsgálata során mind a panaszoltat, mind a panaszost meghallgatja.

— Az idén 12 üggyel foglalkozott az etikai bizottság. Három esetben hozott elítélő döntést és javasolta az állami vezetésnek az eljárás lefolytatását. Ezek meg is történtek. A három eset nem megfelelő orvosi magatartásból fakadt. Nevezetesen: súlyos esethez indokolatlanul későn ment az orvos; burkoltan anyagi dotációra célzott; modortalan, goromba volt a beteghez.

— Orvosvédelmi ügyekkel is kellett foglalkoznia a bizottságnak. Alaptalannak bizonyultak orvos ellen felhozott vádak. Az orvost meg kellett védeni. Például egy szegedi üzemből bejelentés érkezett, hogy az orvos három éven aluli beteg gyermeke ápolásához indokolatlanul igazolást adott az anyának. Az orvos kötelességét teljesítette. Arról nem tehetett, hogy az anya közben — más módon oldva meg gyermeke gondozását — nem ment a gyárba dolgozni, hanem kukoricát tört. Vannak türelmetlen, goromba és gyanakvó betegek is. Ezekkel szemben védelmet kell kapniok az orvosoknak.

— A többi ügyek felmentéssel végződtek. Az orvosetikai bizottság és az adott intézmény állami vezetése megállapította ugyanis, hogy az orvos ellen emelt vádak, illetve panaszok nem felelnek meg a valóságnak.

— Vannak olyan türelmetlen betegek, akik az orvosok rovására írják, hogy különösen a rendelőintézetekben hosszabb időt kell várakozniok. Erről nem az orvosok, hanem a körülmények tehetnek. A rendelőintézetek túlzsúfoltak, kevés a vizsgálóhelyiségek száma is. Ezért a betegektől türelmet, megértést kell kérni.

● Mik a jövő célkitűzései?

— A hangsúly a megelőzésen van. Éppen ezért az etikai bizottság által tárgyalt ügyeket, tanulságait az orvosi munkaértekezleteken is ismertetik. Az adott intézmény állami vezetői osztják az etikai bizottság véleményét: a szocialista morálról, s az ennek részét képező etikáról gyakrabban kell beszélni orvosi körökben. Preventív munkával szeretnénk elérni, hogy még fehér hollóként se kelljen elmarasztaló, megbélyegző ítéletet hoznia az orvosetikai bizottságnak. Ha azonban itt-ott negatívumok jelentkeznek, akkor a jövőben is szigorral jár el.

M. S.

A szocialista címért

A szegedi Fémfeldolgozó és Finommechanikai Vállalat Petőfi Sándor sugárúti motorszerelő részlegét annak idején közvetlenül a lakosság szolgálatára hozták létre. Itt javítják ugyanis garanciában és azon túl az összes kismotorokat, valamint a külföldi gyártmányú nagymotorkerékpárokat. Több mint tízféle gyártmányú motorra specializálták magukat az itt dolgozó szerelők, s ezenkívül más javítást, szolgáltatást is végeznek a lakosságnak.

Az eddig is jól bevált és gyors szolgáltatást most tovább fokozza a vállalat népes szerelőgárdájából egy hét tagú brigád, amely most alakult, hogy tagjai elnyerjék majd a szocialista címet. A kezdeményező Varga Miklós és Fekete Nagy János szerelő volt, s rögtön csatlakoztak hozzájuk a többiek, Albert Ferenc, Skivi Tibor, Csík György, Márki István és Szögi János.

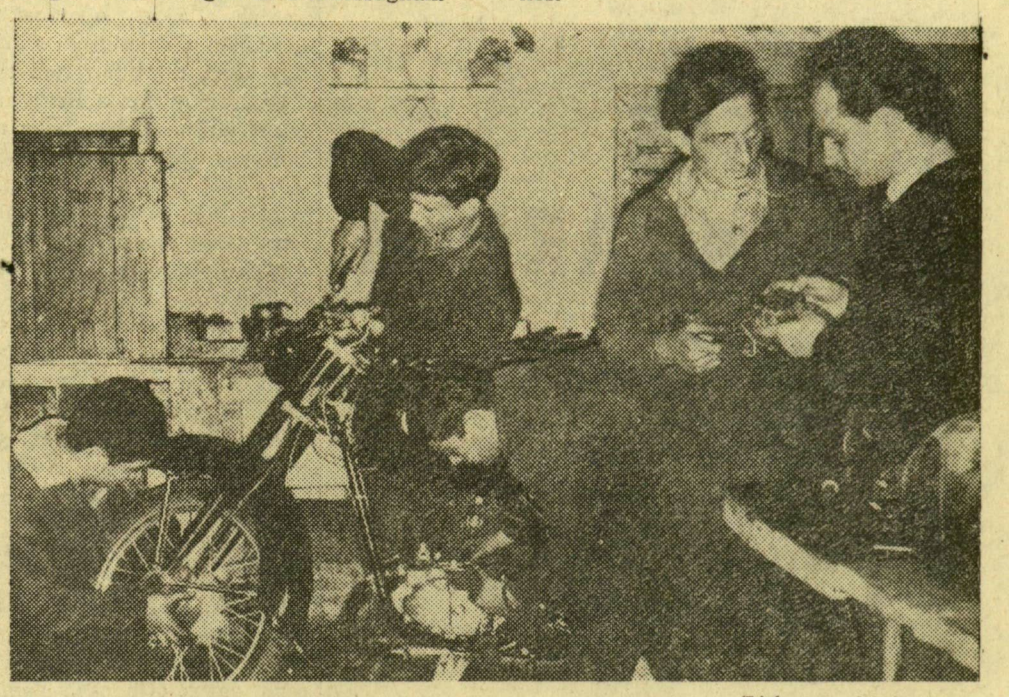

(Liebmann felvétele)

Képünkön: munkában a brigád legfiatalabb tagjai. A kép jobb szélén Fekete Nagy János brigádvezető-helyettes és Ferró Ferenc művezető